

Bijlage 2:

Inventarisatie Cultuurhistorische Waarden Korte Akkeren

Het Gouds Erfgoed, zoals dat hier voor het plangebied wordt beschreven en op de orde- en zonekaarten in beeld is gebracht, is tot stand gekomen uit de volgende bronnen en inventarisaties:

- Nota Cultuurhistorie Gouda (NotaCH)
- Provinciale Hoofdstructuur (CHS)
- Rijksmonumentenlijst (RM)
- Rijks Beschermd Stadsgezicht (BSG)
- Gemeentelijke Monumentenlijst (GM)
- Gemeentelijke Archeologische Basiskaart (ABK)
- Inventarisatie Jongere bouwkunst en stedenbouw 1850-1940 (JB)
- Inventarisatie Naoorlogse architectuur en stedenbouw 1940-1965 (Naoorlogs)
- Monumenten Inventarisatie en Selectie Project (MIP, MSP)
- Diverse Cultuurhistorische Analyses (CHA)

Deze bronnen en inventarisaties geven het volgende overzicht van cultuurhistorische waarden.

Waardevolle gebieden en structuren

De Nota Cultuurhistorie en de Provinciale Hoofdstructuur (CHS) geven voor het plangebied verschillende waardevolle gebieden en structuren aan. Dit zijn:

Historisch-landschappelijke lijnen

- Turfsingel. Waarde: hoog
- Nieuwe Gouwe. Waarde: hoog
- Gouwe Kanaal. Waarde: hoog
- Stroomkanaal. Waarde: hoog
- Kromme Gouwe. Waarde: redelijk hoog
- Schielands Hogezeedijk. Waarde: redelijk hoog

Overige gebieden en structuren

- wielen langs dijk Hollandse IJssel (3x)⁴. Waarde: hoog

Nederzettingen (kern, lint, verspreide bebouwing)

- Wachtelstraat/Kop van Korte Akkeren. Waarde: hoog – redelijk hoog
- rand beschermd stadsgezicht. Waarde: zeer hoog – hoog
- molenbiotop Molen De Rode Leeuw. Waarde: zeer hoog
- molenbiotop De Mallemolen. Waarde: zeer hoog
- stedenbouwkundig plan Da Costakade/Van Lennepkade. Waarde: redelijk hoog

Beschermd Stadsgezicht

De Turfsingel en de bebouwing langs deze singel behoren tot het beschermd stadsgezicht in Gouda. Dit gebied heeft als nederzetting een zeer hoge waarde en is aangewezen als beschermd stadsgezicht. Voor dit gebied zijn in de regels derhalve bepalingen opgenomen die de waarden in dit gebied beschermen. Dit is geregeld in artikel 16 van de regels.

Rijksmonumenten

In het plangebied bevindt zich een aantal rijksmonumenten:

- Eerste Moordrechtse Tiendeweg 3 - Mallemlen
- Prins Hendrikstraat 1, 3 - aula Algemene Begraafplaats
- Wachtelstraat 52 - kaaspakhuizen De Producent, 1919.

De rijksmonumenten worden beschermd door de Monumentenwet. Daarnaast zijn ze, ter signalering, in het bestemmingsplan "Korte Akkeren" voorzien van de beschermende dubbelbestemming "Waarde - Cultuurhistorie 5". In deze dubbelbestemming zijn de regels uit de Verordening inzake monumenten en archeologie van overeenkomstige toepassing verklaard.

Gemeentelijke monumenten

In het plangebied bevinden zich verschillende gemeentelijke monumenten. De belangrijkste zijn:

- Bosweg 1 - rioolgemaal, 1925
- Eerste Moordrechtse Tiendeweg 1 - Zuiggas- of watergemaal, 1904
- Jacob van Lennepkade 3 c.a. - Sacramentskerk, 1935
- Tollensstraat 102 - vm. kloosterhuis, 1931
- Prins Hendrikstraat/Vorstmanstraat - Algemene Begraafplaats
- Moordrechtse Verlaat 2 - woonhuizen
- Turfsingel 8, 49-52, 69, 70, 73, 75 en 76 - woonhuizen
- Wachtelstraat 4-4a, 19 t/m 23, 25, 26-27, 28 en 29 - woonhuizen
- Wachtelstraat ong. - Wachtelbrug

De gemeentelijke monumenten worden beschermd door de gemeentelijke monumentenverordening. Daarnaast, zijn ze, ter signalering, in dit bestemmingsplan voorzien van de beschermende dubbelbestemming "Waarde - Cultuurhistorie 5". In deze dubbelbestemming zijn de regels uit de Verordening inzake monumenten en archeologie van overeenkomstige toepassing verklaard.

Jongere bouwkunst en stedenbouw (1850-1940)

Voor de periode 1850-1940 heeft een inventarisatie plaatsgevonden van objecten, complexen, ensembles en structuren. De resultaten daarvan zijn verdeeld over drie categorieën, waarbij de hier genoemde categorieën A, B en C komen voort uit de inventarisatie Jongere Bouwkunst. Deze indeling dient nadrukkelijk niet verward te worden met de in de Toelichting beschreven landschappelijke en stedenbouwkundige zones.

A-categorie: toppers uit de periode Jongere bouwkunst en stedenbouw (1850-1940) zullen worden voorgedragen als 'gemeentelijk monument'. De belangrijkste zijn:

- Turfsingel 31-36 – complex Garensponnerij, 1917
- Jacob van Lennepkade 2 – Westerschool, 1931
- Eerste E.J. Potgieterstraat 37 – Westerkerk, 1936
- Woudstraat en omgeving – woningbouw als complex, 1929
- Da Costakade–Van Lennepkade – stedenbouwkundige aanleg van de deelgebied 3, 1934. Deze structuur komt gezien haar aard niet in aanmerking voor bescherming als gemeentelijk monument. De waarden ervan worden binnen de kaders van dit bestemmingsplan verankerd.

B-categorie: zaken waarvan de waarden betrekking hebben op de uiterlijke verschijningsvorm, omdat deze bepalend is in het stedenbouwkundig of architectonisch beeld. Hier geldt dus geen inwendige bescherming. Bedoeld is om ingrepen die de verschijningsvorm kunnen aantasten zorgvuldig te toetsen. Centraal staan bouwcontouren, aan-/uitbouwen, kapvormen, dakkapellen, erkers, kozijnen,

materiaalgebruik, etc. Zaken uit de B-categorie kunnen worden voorgedragen als 'gemeentelijk monument van jongere bouwkunst' of 'beeldbepalend pand'. De belangrijkste zijn:

- Woudstraat en omgeving – woningbouw als bebouwing, 1929
- Da Costakade – woningbouw periode 1930-1940
- Lethmaetstraat 45 – vm. r.k. Gerardus Majellaschool, thans filmhuis, 1911
- Lethmaetstraat 47 – school, 1929
- Lethmaetstraat 60-60a – school, 1915
- Karekietstraat en Vogelplein – woningbouw periode 1934-1936
- Kievitstraat – woningbouw periode 1935-1936
- Moordrechtse Verlaat 4-14 – zes panden
- Koningin Wilhelminaweg 286-332 – woningbouw 1938
- Van Baerlestraat 10-32 – woningbouw 1940
- Van der Palmstraat-Vossiusstraat – woningbouw 1932

C-categorie: zaken die weliswaar onvoldoende individuele kwaliteit hebben om te worden beschermd als gemeentelijk monument, maar die hun waarde ontleen aan de samenhang met de omgeving (zones A en B). De belangrijkste zijn:

- Jan Philipsweg 15-93 – woningbouw, 1925
- Bosweg 6-24 en Jan Philipsweg 95-101 – woningbouw, 1926
- Bosweg 69-89 – woningbouw 1928
- Constantijn Huygensstraat 13-19 – woningbouw, 1927
- Constantijn Huygensstraat 79-121 – woningbouw, 1928
- Constantijn Huygensstraat 84-108 – woningbouw, 1935
- Lazaruskade 2-14 – woningbouw, 1934
- Koekoekplein en Onder de Boompjes – woningbouw, 1937
- Onder de Boompjes 58-60 – De Producent, graanmaalderij met silo, 1937

Naoorlogse architectuur en stedenbouw (1940-1965)

Naar aanleiding van de Nota Cultuurhistorie (2004) is in 2005 een inventarisatie uitgevoerd van de naoorlogse architectuur en stedenbouw tot 1965. In 2007 verscheen de 'Waardering naoorlogse architectuur en stedenbouw in Gouda' als logisch vervolg hierop. In de inventarisatie worden uitvoerige beschrijvingen en analyses gegeven van de wijken en buurten in Gouda, evenals een lijst van gebouwen. De teksten zijn gebaseerd op historisch onderzoek, interviews met betrokkenen en een schouw. Op lokaal niveau geeft de inventarisatie een goed overzicht van de omvangrijke naoorlogse bouwproductie in Gouda. Uit de inventarisatie blijkt dat Gouda in de periode 1940-1965 ruimtelijk een grote groei doormaakte. De waardering is behulpzaam bij het bepalen van de omgang met de gebouwen en gebieden uit deze periode. De inventarisatie en waardering zijn complementair aan elkaar. Zo wordt in de waardering bijvoorbeeld niet opnieuw de historische context genoemd.

In het plangebied Korte Akkeren komen enkele (zeer) waardevolle zaken voor. Het zijn belangrijke representanten voor de naoorlogse stedenbouw en architectuur:

Ensembles - buurten

- Weidebloemkwartier (uitzonderlijke verkaveling in combinatie van strokenbouw en blokverkaveling, hoofdzakelijk langs straten in fraaie stedenbouwkundige compositie; zichtlijnen op het landschap met dijk; tuindorp met besloten buurtkarakter; typologische mix rond brink; gelaagde hoofdgroenstructuur).

Objecten - openbare gebouwen

- Vorstmanstraat 58, vm. Groene Kruisgebouw-consultatiebureau (cultuurhistorisch waardevolle buurtvoorziening met zeldzame typologie en beeldende kunst; ruimtelijk levendig gebouw met karakteristieke naoorlogse architectuur).